

ZŠ TÝN NAD VLTAVOU, MALÁ STRANA

KRIZOVÝ PLÁN

platný od 1. 9. 2016 (revidován k 24. 10. 2017)

Úvod

Krizový plán ZŠ Týn nad Vltavou, Malá Strana byl zpracován školním poradenským pracovištěm na základě platné legislativy a odborné literatury. Předepisuje zaměstnancům školy, jak mají postupovat při řešení vybraných krizových situací, ke kterým může dojít na půdě školy, v průběhu vyučování či na akcích školou pořádaných. Pro rychlejší uchopení problematiky byly do plánu zakomponovány i informace diagnostického a legislativního charakteru.

Řešení komplikovanějších případů je plně v kompetenci krizového týmu ve složení: ředitel školy, metodička prevence, výchovná poradkyně. Tento tým bude v případě potřeby doplněn o zástupce ředitele školy či školního psychologa.

Souhrnné informace

- Pro všechny následující kapitoly platí, že je-li třeba o vzniklých situacích informovat ostatní žáky, podává jim tuto informaci třídní učitel.
- S médii komunikuje pouze ředitel školy.
- Pedagogičtí pracovníci byli s dokumentem seznámeni na pedagogické radě konané 30.10.2017. Jeho důkladné prostudování následně stvrdili svým podpisem.

OBSAH

I.	ŠIKANA	3
II.	KYBERŠIKANA	7
III.	NÁVYKOVÉ LÁTKY	9
IV.	ZÁŠKOLÁCTVÍ	14
V.	SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE – CAN	16
VI.	KRÁDEŽE	18
VII.	SEBEPOŠKOZOVÁNÍ	20
VIII.	DOMÁCÍ NÁSILÍ	22
IX.	ŠKOLNÍ ÚRAZ	24
X.	KRIZOVÉ SITUACE – ŽÁK S PAS	26

I. ŠIKANANA

Šikanování je forma agresivního chování, jež spočívá v cílených a často i opakovaných fyzických či psychických útocích vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se neumí nebo nemohou bránit. **Zahrnuje fyzické i verbální útoky ve formě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Projevuje se i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování.**

K rozpoznání šikany slouží následující znaky:

- záměrnost
- cílenost
- nepoměr sil
- bezmocnost oběti
- samoučelnost agrese
- opakování útoků (není podmínkou)

Ohlašovací povinnost

Škola informuje Policii ČR, dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství.

Veškeré skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo, škola ohlašuje také orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci oběti i agresora.

V případě potřeby spolupracují zástupci školy také s dalšími institucemi či orgány:

- v resortu školství s PPP, SVP, SPC
- v resortu zdravotnictví s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie
- v resortu sociální péče s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence, případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany

Postup při řešení krizové situace - šikana

Pedagogičtí pracovníci ve spolupráci s metodičkou prevence a výchovnou poradkyní

1. Pedagogický pracovník, který má podezření na výskyt šikany nebo mu bylo takové podezření oznámeno, zahajuje ihned vyšetřování ve spolupráci s metodičkou prevence a výchovnou poradkyní. **Nikdy neřeší podezření nebo oznámení před kolektivem dětí, aby neohrotil oběť šikany či jejího oznamovatele!** O situaci je co nejdříve informován ředitel školy.
2. Krizový tým posoudí, zda se skutečně jedná o šikanu. Pokud ano, stanoví její stádium. Škola řeší samostatně pouze situace spadající do prvních dvou stádií a dále výbuch skupinového násilí, při němž nelze čekat na specialistu, neboť hrozí bezprostřední újma na zdraví či životě.
3. Při řešení šikany škola respektuje scénáře uvedené v metodickém pokynu MŠMT. Celý proces je řízen výchovnou poradkyní, popř. školním psychologem.

Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu:

- odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
- rozhovor s informátory a oběťmi, nalezení vhodných svědků
- individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory)
- ochrana oběti
- předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
  - rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
  - rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
- realizace vhodné metody:
  - metoda usmíření
  - metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
  - třídní hodina: efekt metody usmíření, oznámení potrestání agresorů
- rozhovor s rodiči oběti
- třídní schůzka
- práce s celou třídou

Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – tzv. školní lynčování:

- zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
  - bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
  - zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
  - zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
  - pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
  - oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
  - rozhovor s obětí a informátory
  - nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
  - individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
  - rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory
  - metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny
4. Třídní učitel oznámí výsledky vyšetřování zákonným zástupcům a navrhne pedagogické radě způsob potrestání agresorů.

Ředitel školy

1. Obdrží-li oznámení o šikaně, pověří příslušné pracovníky analýzou situace a rozhodne, zda je její řešení v kompetenci školy, nebo je nutná součinnost s dalšími orgány.
2. Informuje zákonné zástupce zúčastněných žáků.
3. Dohlíží na vyšetřování a v případě splnění výše uvedených podmínek zajišťuje plnění ohlašovací povinnosti vůči Policii ČR, orgánům sociálně-právní ochrany dětí či zákonným zástupcům, popř. přizve k řešení další orgány z resortů školství, zdravotnictví či sociálních služeb.
4. Je-li jako řešení zvolen intervenční program, zajišťuje ve spolupráci s výchovnou poradkyní informování žáků i jejich zákonných zástupců o charakteru poradenské služby prostřednictvím tzv. informovaného souhlasu.
5. V závažných případech doporučuje zákonným zástupcům dobrovolný pobyt v SVP či diagnostickém ústavu, nebo podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte

k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

6. Na základě výsledků vyšetřování projedná nápravná opatření v rámci pedagogické rady.

Zákonní zástupci

1. Informují o svém podezření třídního učitele, který postupuje dle krizového plánu.
2. Pokud nejsou se způsobem řešení spokojeni, oznámí tuto skutečnost řediteli školy.
3. Nedojde-li ani tak k řádnému vyšetření a případné intervenci, je možné se obrátit na zřizovatele školy nebo na Českou školní inspekci.

II. KYBERŠIKANÁ

Kyberšikanu definujeme jako úmyslné zneužití informačních komunikačních technologií, zejména pak mobilních telefonů a internetu k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Znaky se shodují s šikanou tváří v tvář.

Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Pokud k šikanování došlo v průběhu vyučování, nese totiž plnou odpovědnost. Prokáže-li se zanedbání ředitele školy nebo některého pedagoga, může být právně nebo pracovněprávně potrestán.

Na školském zařízení lze v oprávněných případech požadovat i náhradu škody vzniklé v důsledku šikany. A to jak náhradu na věcech, tak na zdraví, včetně způsobené psychické újmy. Pokud dítě v důsledku šikany nemohlo např. docházet do školy (vyšší stupeň šikany), nese školské zařízení odpovědnost i za škody vzniklé rodičům dítěte v důsledku uvolnění ze zaměstnání, zajištění hlídání dítěte, zajištění doprovodu do a ze školy apod.

Za kyberšikanu nemůžeme označit:

Kyberstalking: pronásledování prostřednictvím moderních technologií, které zahrnuje opakované a intenzivní telefonování, psaní SMS, e-mailů, vzkazů na sociálních sítích apod. Dále viz trestní zákoník (zákon 40/2009 Sb.) v § 354, odst. 1, písmeno c.

Kybergrooming: nebezpečné chování dospělých osob, které se prostřednictvím manipulativních technik a navázáním „přátelství“ v internetovém prostoru snaží dostat své oběti na schůzku v reálném světě. Cílem jejich počínání bývá sexuální zneužití, točení a focení pornografie, nucení k prostituci.

Happy Slapping (volně přeloženo jako „veselé fackování): obětí nevyprovokovaný fyzický útok na náhodně vybrané osoby (v parku, na ulici, v metru...). Komplik útočnicka incident natáčí na mobilní telefon a video se rvačkou je poté umístěno na internet.

Sexting: distribuce fotografií a videomateriálů intimního charakteru bez souhlasu zobrazené osoby. Útočník tyto materiály pak buď rozesílá svým známým pro „pobavení“ nebo se stanou prostředkem vydírání oběti.

Postup při řešení krizové situace - kyberšikana

Pedagogičtí pracovníci

1. Pedagogický pracovník mající podezření na kyberšikanu oznámí neprodleně tuto skutečnost řediteli školy a zajistí ve spolupráci s ICT koordinátorem ochranu oběti:
  - a. kontaktuje operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu atp.
  - b. zajistí důkazy v kyberprostoru
2. Pokud se podezření zdá oprávněné, může ve spolupráci s výchovnou poradkyní žádat o pomoc PPP a školního psychologa.

Pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení. Pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně-právní ochrany dětí.
3. Docházelo-li ke kyberšikaně mimo vyučování, informuje třídní učitel zákonné zástupce oběti i agresora (je-li žákem školy) o nastalé situaci a dále o tom, které orgány mohou kontaktovat - Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.
4. Docházelo-li ke kyberšikaně v průběhu vyučování, postupuje třídní učitel dle bodu 2 a po prošetření navrhne v souladu se školním řádem postih agresora.
5. Třídní učitel informuje zasažené žáky o výsledcích šetření ve škole a udělených trestech.

Ředitel školy

1. Obdrží-li oznámení o tom, že některý z pracovníků má podezření na kyberšikanu, informuje o této skutečnosti ICT koordinátora, který poskytne odbornou pomoc.
2. V závažných případech kyberšikany informuje Policii ČR.
3. Pověří výchovnou poradkyni, aby zajistila sociometrii v zasažených třídách, neboť kyberšikana bývá pouze doplňkem šikany tváří v tvář.
4. Žádá konečný verdikt a informace od zainteresovaných orgánů.

III. NÁVYKOVÉ LÁTKY (NL)

„Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

V případě důvodného podezření na intoxikaci žáka může v určitých případech pedagogický pracovník provést **orientační test** na přítomnost NL (zkouška ze slin, z potu) ze zákona 379/2005 Sb. § 16. Jedná se o situace ve „formách výuky“, které představují odůvodněné riziko ohrožení života nebo zdraví dětí, žáků nebo studentů nebo jiných osob nebo odůvodněné riziko poškození majetku. Z uvedeného restriktivního výkladu plyne pro školskou praxi zásadní pravidlo, že v případě pochybnosti pedagogický pracovník oprávnění k orientačnímu vyšetření nevyužije.

V ostatních případech důvodného podezření může pedagogický pracovník orientační test provést pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nezletilého žáka nebo souhlasu zletilého žáka s orientačním testováním žáka na přítomnost NL. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka. Test s pozitivním výsledkem plně hradí rodič nebo zákonný zástupce – pokud s tím souhlasil v písemném souhlasu s testováním.“¹

---

¹ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), příloha 1

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Mezi tabákové výrobky řadíme cigarety (vč. elektronických), doutníky a tabáky vhodné do vodních i klasických dýmek. Tyto výrobky obsahují nikotin, který je vysoce návykový a rizikový. Ve všech vnějších i vnitřních prostorách školy je proto kouření zakázáno, na což upozorňují grafické značky vyhotovené dle požadavků příslušného zákona.

Postup při řešení krizové situace – tabákové výrobky

Pedagogičtí pracovníci

1. Je-li u žáka zjištěn tabákový výrobek, zajistí jej pedagog za přítomnosti svědků a uloží u ředitele školy. Prohlídka osobních věcí je však nepřípustná.
O události jsou informovány metodička prevence a výchovná poradkyně.
2. Pokud existuje podezření, že žák přechovává výrobky obsahující nikotin v uzamčené šatní skřínce, je možné ji otevřít za přítomnosti žáka a Policie ČR či městské policie.
3. Je-li žák v prostorách školy, při vyučování či na školní akci přistižen při kouření či jiném způsobu aplikace nikotinu, je nutné mu v činnosti zabránit a postupovat dle bodu 1.
4. Třídní učitel informuje zákonné zástupce žáka o události a o možnosti vyzvednutí zajištěných věcí.
5. O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka. Tento záznam založí školní metodička prevence do své agendy.
6. Třídní učitel navrhne kázeňský postih dle školního řádu.

Ředitel školy

1. V závažných případech (recidiva, distribuce tabákových výrobků apod.) informuje OSPOD či Policii ČR.
2. Předává zákonným zástupcům žáka odebrané tabákové výrobky a konzultuje s nimi další postup.

ALKOHOL, OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY

Žáci nesmí vnášet alkoholické nápoje a omamné či psychotropní látky (marihuana, těkavé látky, metamfetamin (pervitin), heroin, kokain, syntetické drogy ...) do prostor školy ani na akce školou pořádané. Školní řád rovněž stanovuje zákaz vstupovat na zmíněná místa pod vlivem těchto látek.

Alkohol je legální drogou, nicméně jeho nákup je zákonem umožněn pouze osobám starším 18 let. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet nebo je v jeho konzumaci podporovat.

Nejčastější příznaky užití nižší dávky alkoholu: malátnost, nesoustředěnost, ztráta stability, ztráty sebekontroly, nevolnost

Příznaky užívání návykových látek:

- výkyvy nálad
- vznětlivé a agresivní chování
- únava
- úpadek vzhledu a zanedbávání zevnějšku, špinavé oblečení
- začervenání kolem nosu
- zúžení nebo rozšíření zornic
- lhaní, tajnosti
- ztráta chuti, hubnutí
- utrácení hodně peněz
- ztrácení věcí z domu, krádeže peněz doma i ve škole
- ztráta zájmu o zájmy, sport
- změna kamarádů, ztráta původních kamarádů
- samotářství
- zvýšený zájem o drogové symboly (na tričkách, hudba subkultury apod.)
- zhoršení školního prospěchu
- pozdní příchody domů, časté přespávání u neznámých kamarádů

Postup při řešení krizové situace – alkohol, omamné a psychotropní látky

Pedagogičtí pracovníci – přistižení žáka při konzumaci

1. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek a zajistit ji, aby žák nemohl v konzumaci pokračovat.
2. O celé situaci je neprodleně informován ředitel školy či jeho zástupce - plní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte, popř. zajistí komunikaci s dalšími orgány.
3. V případě, kdy pedagog shledá, že žák je ohrožen na zdraví či životě, se obrací na linku 155 a postupuje dle jejích instrukcí. Ihned, jak to bude možné, informuje zákonné zástupce žáka.
4. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, ale žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je. V případě nedostupnosti zákonných zástupců škola kontaktuje OSPOD a vyčká jeho vyjádření.
5. O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na NL a s jakým výsledkem. Tento záznam založí školní metodická prevence do své agendy.
6. Školní metodická prevence ve spolupráci s výchovnou poradkyní nabídne zákonným zástupcům poradenskou službu.
7. Pedagogická rada schválí kázeňský postih dle školního řádu. Třídní učitel oznámí písemně rozhodnutí rady zákonnému zástupci žáka.

Pedagogičtí pracovníci ve spolupráci s krizovým týmem – podezření na distribuci či přechovávání NL

Distribuce NL je kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, **musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR.** Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálněprávní ochrany obce s rozšířenou působností.

Přechovávání NL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek, nebo jako trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka). Na kázeňský postih dle školního řádu však množství nemusí mít žádný vliv.

V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. Sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (datum, místo a čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Kopie zápisu je uložena do agendy metodičky prevence.
4. Ředitel školy či jeho zástupce vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka. V případě časové překážky na straně Policie ČR se doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.
5. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

V případě, kdy pracovníci školy mají důvodné podezření, že **některý z žáků má NL u sebe**:

1. Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.

pozn.: Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale pod dohledem. V žádném případě se neprovádí osobní prohlídka nebo prohlídka jeho věcí.²

---

² Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), příloha 1

IV. ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka, již úmyslně zanedbává školní docházku. Jde o porušení školního řádu i školského zákona.

Absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence. Pokud je doklad potvrzující důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, může se ředitel školy obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka s žádostí o vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán.

Při evidenci absence a omlouvání žáků postupuje škola dle Metodického pokynu MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví³, jenž školskému zařízení umožňuje v odůvodněných případech vyžadovat potvrzení lékaře jako přílohu omluvenky vystavené zákonným zástupcem.

Postup při řešení krizové situace – podezření na záškoláctví

Třídní učitel ve spolupráci s výchovnou poradkyní

1. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel výchovnou poradkyni.
2. Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. V rámci pohovoru třídní učitel:
  - a. Projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem.
  - b. Seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené nepřítomnosti.
  - c. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede dohodnutý způsob nápravy. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží jeho kopii. Případné odmítnutí podpisu nebo převzetí zápisu zákonným zástupcem se do zápisu zaznamená.

---

³ Čj.: 10 194/2002-14

Krizový tým

1. Při počtu neomluvených hodin nad 10 hodin svolává ředitel školy školní výchovnou komisi, které se dle závažnosti a charakteru nepřítomnosti žáka účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik protidrogové prevence, popř. další odborníci a zástupce rady školy, pokud byla zřízena.
2. Během období, kdy škola vyhodnocuje neomluvenou nepřítomnost, může ředitel školy v zájmu zjištění pravé příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění požádat o spolupráci odborníky z oblasti PPP, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí⁴.
3. Pozvání zákonných zástupců na jednání školní výchovné komise se provádí doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání školní výchovné komise se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápisu zaznamená. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
4. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví (s náležitou dokumentací) příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy⁵.
5. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postíženi pro přestupek podle ustanovení zákona⁶, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže⁷. Kopie hlášení o zanedbání školní docházky bude zaslána příslušnému okresnímu úřadu nebo pověřenému obecnímu úřadu.

---

⁴ § 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ § 10 odst. 4 zákona č.359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
Čl. 13 odst. 13 Pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení č.j. 14269/2001-26.

⁶ § 31 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích

⁷ § 167, § 168 a § 217 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů
§ 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

V. SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE – CAN (Child Abuse and Neglect)

Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která má řadu varovných signálů:

- celková stísněnost, zvýšená opatrnost v kontaktu s dospělými
- úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních dospělých osob nebo v situaci, kdy je dítě s dospělým samo
- vyhýbání se školním a mimoškolním aktivitám
- nápadně lhostejné postoje, výroky typu: „Mně je to jedno.“
- agresivní napadání a šikanování vrstevníků
- zvýšená citová dráždivost a agresivní projevy na sebemenší podněty
- potíže se soustředěním a zhoršení prospěchu ve škole
- váhání s odchodem domů po vyučování
- neomluvené absence ve škole
- odmítání jídla nebo přejídání
- sebepoškozování, útky z domova
- fyzické známky na těle dítěte (modřiny, otisky prstů, bolestivost při doteku...)

Postup při řešení krizové situace – týrání a zanedbávání

Pedagog ve spolupráci s výchovnou poradkyní

1. Při podezření na týrání či zanedbávání volí třídní či jiný učitel nejprve citlivý rozhovor, kdy se dítěte o samotě dotáže na příčinu jevů, jež se mu zdají alarmující. Rozhovor však začíná neformálně a problému se dotýká postupně.

Pokud má pedagog problém s dítětem komunikovat a není schopen ověřit si podezření, je možné dítěti nabídnout, aby se svěřilo anonymně, což bývá jednodušší:

- Dětské krizové centrum, tel: 241 484 149
- Internetová poradna: problem@дитеkrize.cz
- Linka bezpečí, tel: 800 155 555
- Linka důvěry RIAPS: 222 580 697, linka@mcssp.cz
- www.capl.d.cz/linky.php (adresář linek důvěry v celé ČR)

2. Pedagog dále informuje o problému výchovnou poradkyni, která zvaží zapojení školního psychologa, PPP či jiných institucí. Pokud je to vhodné, doporučí výchovná poradkyně pedagogovi rozhovor s rodiči žáka.
3. V případě, že má učitel podezření na týrání žáka, situace se nezlepšuje a komunikace s rodiči také k ničemu nevede, je nezbytné kontaktovat OSPOD.
4. Při důvodném podezření je již nutné kontaktovat osobně nebo s pomocí ředitele školy Policii ČR. Nekontaktujeme-li orgány činné v trestním řízení v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby, můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřekážení a neoznámení trestného činu.

Postup při řešení krizové situace – sexuální zneužívání

Pohlavní zneužívání je závažným trestným činem proti lidské důstojnosti, na který se vztahuje povinnost překazit jej, tzn. zabránit páčání nebo dokončení takového jednání (oznámit orgánům činným v trestním řízení).

Pedagog, jemuž se dítě svěří osobně:

1. Pedagog informuje žáka, že jde o trestný čin, který musí být nahlášen Policii ČR a OSPODu. Dále dítě ujistí, že udělá vše, co je v jeho silách.
2. Jde o citlivou záležitost, takže je vhodné s případem seznámit nejužší možný okruh osob, nejlépe pouze ředitele školy, který je povinen informovat Policii ČR a OSPOD.
3. Pokud se zneužívání dopouští rodič, nesdělujeme mu, co jsme se od žáka dozvěděli.

Pedagog, pokud má podezření na základě ankety, dotazníku, narážek spolužáků apod.:

Mimo vyučování naváže s žákem rozhovor. Ten by měl vést k potvrzení či vyvrácení domněnky. Pokud se podezření potvrdí, postupuje pedagog podle výše uvedeného scénáře.

Pedagog, pokud se dítě stane cestou do školy obětí sexuálního napadení:

Jestliže se stalo obětí napadení cestou do školy a útočníkem je neznámá osoba, potom:

1. Pedagog okamžitě kontaktuje Policii ČR, zákonné zástupce a orgán sociálně-právní ochrany dítěte.
2. Chová se pevně a jednoznačně a dítě neopouští až do příchodu zákonného zástupce.

VI. KRÁDEŽE

Krádež do 5000,- Kč je přestupkem proti majetku dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění. Nad 5000 Kč se již jedná o trestný čin dle ustanovení § 205 trestního zákoníku. V případě loupeže (situace, kdy bylo použito násilí – vypáčená skříňka, šatna, šuplík...nebo násilí vůči osobě) se jedná vždy o trestný čin.

Krádeže ve školním prostředí by měly být řešeny bez ohledu na výši způsobené škody.

Postup při řešení krizové situace – krádež

Pedagog ve spolupráci s vedením školy

1. Nahlásí-li žák krádež, přítomný pedagog se pokusí formou rozhovoru se žáky nalézt viníka a pátrá po tom, zda jedná skutečně o krádež. Nikdy však nesmí provádět osobní prohlídku či prohlídku osobních věcí.
Důležité upozornění - Škola a školské zařízení nejsou orgány činné v trestním řízení, takže nemohou nic vyšetřovat. Pokusy o „vyšetřování“ ze strany školy mohou nenapravitelně ovlivnit další vyšetřování Policie ČR.
2. Nepodaří-li se pedagogovi situaci vyřešit, informuje vedení školy, které rozhodne o dalším postupu. Při škodě většího rozsahu vedení školy kontaktuje Policii ČR. Kontaktuje ji i v případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Dále policii kontaktujeme tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.⁸
3. O krádeži a jejím šetření se provede záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím. Tento záznam založí metodička prevence do své agendy.
4. Krádež je třídním učitelem telefonicky oznámena rodičům poškozeného. Je-li vypátrán zloděj, jsou informováni i jeho rodiče, s nimiž se dohodne návrat poškozené věci, popř. náhrada škody.

---

⁸ Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28), příloha 12

5. Každý, kdo se krádeže dopustil, by měl mít možnost promluvit si o svém jednání s ředitelem školy či výchovnou poradkyní a metodičkou prevence, aby byly odhaleny příčiny jeho jednání.
6. V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, kontaktuje výchovná poradkyně OSPOD.
7. Třídní učitel navrhne pro odhaleného zloděje kázeňský trest dle školního řádu. Jedná-li se o vyšší sankci, schválí ji pedagogická rada.

VII. SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Sebepoškozování je komplexní autoagresivní chování, které nemá sebevražedný záměr. Nejčastěji jde o řezání, pálení kůže, škrábání, píchání jehlou, rozrušování hojících se ran, kousání, údery, nárazy...

Samotné sebepoškozování není trestný čin, ale navádění/nucení k sebepoškozování, sebevraždě nebo příčiny vyvolávající SP, jako je třeba sexuální zneužívání, týrání apod., jsou trestné činy, na něž se vztahuje oznamovací povinnost.

Postup při řešení krizové situace – sebepoškozování (dlouhodobé, skrývané)

Pedagog ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm

1. Má-li pedagog podezření na sebepoškozování, sleduje následující indikátory:
  - a. nevysvětlená poranění - popáleniny, řezné rány, jizvy (často na pažích)
  - b. ročnímu období nepřiměřené oblečení, potítka a jiné krytí zápěstí, vyhýbání se aktivitám, které vyžadují odhalení těla
  - c. netypické osobní věci (žiletka a jiné pomůcky, použitelné k řezání či úderům)
  - d. nárůst známek deprese či úzkosti
  - e. neuvěřitelné nebo neúplné historicky jako odpověď na cílené dotazy
2. Utvrdí-li se pedagog ve svém podezření, kontaktuje třídního učitele/ku a výchovnou poradkyni, která rozhodne o dalším postupu (předání dítěte do péče školního psychologa, kontaktování psychiatrického oddělení...) a informuje metodičku prevence.
3. Třídní učitel informuje zákonné zástupce a dohodne se s nimi na dalším postupu.
4. Metodička prevence vyhotoví zápis a založí jej do své agendy.

Postup při řešení krizové situace – sebepoškozování (bezprostřední)

V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života (např. žák drží ve škole žiletku a plánuje se řezat, mluví o sebevraždě atd.):

Pedagog ve spolupráci s vedením školy

1. Pedagog neopouští žáka, vyzve ho k odevzdání nebezpečného předmětu a v součinnosti s jiným pedagogem zajistí jeho předání do kanceláře školy, kde se na dalším postupu podílí zástupce vedení školy, který rozhodne o dalším postupu.
2. V rámci této situace je možné kontaktovat:
  - a. Psychiatrické oddělení spádové nemocnice, centrální příjem nejbližší psychiatrické léčebny – i nedobrovolně, ideálně po předchozí telefonické konzultaci
  - b. Pediatra
  - c. Policii ČR
  - d. OSPOD
3. Vedení školy neprodleně informuje zákonného zástupce žáka a dohodne s ním další postup.
4. Vedení školy obeznámí se situací metodičku prevence, která vyhotoví zápis a založí jej do své agendy.

VIII. DOMÁCÍ NÁSILÍ

Jakmile se kdokoli ve škole dozví o násilí páchaném na dítěti, pak by jeho oznámení orgánům činným v trestním řízení mělo být bezodkladné. Souběžně je povinností školy informovat také orgán sociálně-právní ochrany dětí.

„Domácí násilí představuje obvykle **fyzické, psychické, nebo sexuální násilí** mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí.

„Klíčové charakteristiky domácího násilí:

- Je **opakované**.
- Je **neveřejné**, probíhá v soukromí domácnosti.
- **Eskaluje**. Domácí násilí se stupňuje jak ve svých formách (od urážek a ponižování až k fyzickému násilí), tak i ve své hloubce (od první facky až po velice brutální napadání, jež může vést k ohrožení na životě).
- **Role oběti a agresora jsou jasně rozdělené**, nezaměňují se.
- Zcela zásadní pro identifikaci násilí je zneužívání moci a kontroly, která v oběti vzbuzuje strach.
- Pachatel bývá násilný většinou jen ke své oběti, nikoli navenek, mívá „**dvojí tvář**“. Okolí se může jevit sympatický. Pouze část pachatelů je agresivní i navenek.
- Pachatel považuje svoje chování za ospravedlnitelné, má pocit nároku na takové chování.
- K domácímu násilí dochází v cyklech: znamená to, že se střídají období vzrůstání napětí a násilí, období relativního klidu a opětovného narůstání tenze a opětovného násilí.“⁹

Postup při řešení krizové situace – podezření na domácí násilí

Pedagog ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, popř. vedením školy

1. Pokud se dítě pedagogovi svěří s domácím násilím, musí jej informovat, že se na domácí násilí (splní-li skutkovou podstatu trestného činu) vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní.

---

⁹ Čj.: MSMT-44400/2014

2. Pedagog provede rozhovor se žákem, ve kterém zjistí co nejvíce informací. Při tomto rozhovoru nechá dítě popisovat, neklade mu návodné otázky typu: Tu modřinu máš od maminky?
3. Dojde-li k potvrzení podezření, má pedagog výše zmíněnou oznamovací povinnost, o jejímž výkonu informuje výchovnou poradkyni a vedení školy.
4. Pokud se na pedagoga obrátí rodič – oběť domácího násilí, měl by jej pedagog odkázat na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují.
5. O situaci je informována metodička prevence, která vyhotoví zápis a založí jej do své agendy.
6. Případnou psychologickou péči a prevenci zajišťuje školní poradenské pracoviště.

IX. ŠKOLNÍ ÚRAZ

Při řešení školních úrazů postupují zaměstnanci školy dle vyhlášky. 64/2005 Sb. § 1 udává, že v knize úrazů se evidují všechny úrazy dětí, žáků a studentů, ke kterým došlo při činnostech uvedených v § 29 odst. 2 školského zákona, a to nejpozději do 24 hodin od okamžiku, kdy se škola nebo školské zařízení o úrazu dozví.

Záznam o úrazu škola nebo školské zařízení vyhotovuje, jde-li o:

- úraz, jehož důsledkem byla nepřítomnost ve škole nebo školském zařízení zasahující alespoň do 2 po sobě jdoucích vyučovacích dnů, nebo
- smrtelný úraz, tj. takové poškození zdraví, které způsobilo smrt po úrazu nebo na jehož následky žák zemřel nejpozději do jednoho roku od vzniku úrazu.
- je-li pravděpodobné, že bude žák žádat odškodnění

Postup při řešení krizové situace – úraz

1. Postižený (je-li toho schopen) nebo svědek nahlásí úraz neprodleně pedagogickému či nepedagogickému zaměstnanci školy.
2. Ten poskytne neodkladnou první pomoc a ihned, jak to bude možné, oznámí úraz v kanceláři školy a řediteli.
pozn.: Pokud se postižený ocitne v přímém ohrožení života nebo závažném ohrožení zdraví, kontaktuje přítomný dospělý (ve vypjaté situaci i žák) linku 155 a řídí se jejími pokyny. Drobné úrazy mohou být ošetřeny v kanceláři školy.
3. Kancelář školy zajistí zápis do knihy úrazů a splňuje-li úraz výše uvedené náležitosti, zajistí vyplnění Záznamu o úraz se všemi jeho náležitostmi.
4. Kancelář školy v součinnosti s vedením školy ohlásí bez zbytečného odkladu úraz:
  - a. zákonnému zástupci žáka
  - b. Policii ČR, má-li podezření na spáchání trestného činu či přestupku, nebo jedná-li se o smrtelný úraz
  - c. pojišťovně, u které je škola nebo školské zařízení pojištěno pro případ své odpovědnosti za škodu vzniklou na životě a zdraví žáků
5. Záznam o úrazu podle § 2 odst. 1 písm. a) a odst. 4 zasílá škola nebo školské zařízení za uplynulý kalendářní měsíc, nejpozději do pátého dne následujícího měsíce zdravotní pojišťovně žáka a České školní inspekci.

6. Záznam o smrtelném úrazu zasílá škola nebo školské zařízení do 5 pracovních dnů po podání hlášení podle § 3 nebo aktualizaci záznamu podle § 2 odst. 6 písm. b)
  - a. zdravotní pojišťovně žáka
  - b. České školní inspekci
  - c. místně příslušnému útvaru Policie České republiky.

pozn.: Škola a školské zařízení zasílají záznamy o úrazu a jejich aktualizaci též zřizovateli na základě jeho písemné výzvy.

X. KRIZOVÉ SITUACE – ŽÁK S PAS

Žáci s poruchou autistického spektra mají celou řadu specifík (viz Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, příloha č. 22, Č. j. MSMT-5217/2017-1), která je nutno nastudovat.

Krizové situace ve škole či školském zařízení nastávají zejména z důvodu nepochopení současné potřeby žáka. Ten se ocitne ve vysoce stresové situaci a může reagovat neadekvátními verbálními projevy, vzdorovitým chováním, stereotypním chováním, agresí vůči ostatním spolužákům či dospělým, sebepoškozováním, výbušným chováním, vulgárním vyjadřováním apod.

Na péči o žáka se podílí: pedagog, asistent pedagoga, zákonný zástupce, výchovný poradce, školní speciální pedagog nebo školní psycholog.

- výchovná poradkyně komunikuje s poradenským zařízením a informuje ostatní pedagogy o specifičnosti chování žáka s PAS, zajišťuje osvětu pro žáky školy
- třídní učitel a asistent úzce spolupracují s rodiči žáka, v případě potřeby žádají o spolupráci školního speciálního pedagoga nebo školního psychologa

Postup při řešení krizové situace – žák s PAS

Pedagog, asistent pedagoga:

1. Prvořadou úlohou pedagoga i ostatních osob je zajistit bezpečí žáka s PAS i jeho spolužáků.
2. Další postup je rozpracován v krizovém plánu konkrétního žáka, jenž je dostupný ve složce výchovné poradkyně.

Zdroje:

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
(Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) a jeho přílohy 1-22

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování
ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j. MSMT- 22294/2013-1)

Plán doplněn a revidován ke dni 24.10.2017 metodičkou prevence .....

Ředitel školy plán schválil dne .....